

KRÖNIKA

Journalism pour l'art

Konst för konstens egen skull har man hört talas om.

Journalistik för journalistikens egen skull, det är däremot något nytt. Fast är det verkligen det som mediegurerna menar med förnyelse?

Journalister har visserligen alltid varit särdeles mycket mer intresserade av att diskutera formerna för nyhetsförmedling och offentlig debatt än vad folk i gemen är. Utomstående finner det kanske lite tjatigt och fånigt, men ingen yrkesgrupp är helt fri från själupptagenhet.

De senaste månaderna har dock självbespeglingen tagit ett kvalitativt språng. Frågan om vem som ska vara chef för Sveriges Television har blivit en fråga av högre dignitet än det amerikanska presidentvalet eller det faktum att börserna rasat världen över och miljoner människor plötsligt förlorat en stor del av sitt sparkapital. Och för tv-journalister är det kanske så. Frågan om *vem* och *hur* är för dem lika viktig som *vad*; i själva verket är det deras *vad*.

TILLKOMMER SÅ BIMBODEBATTEN. Från början handlade den om att en snygg yta blivit viktigare än innehållet i SVT:s nya samhällsmagasin, främst på så vis att man valt programledare efter utseende snarare än kunande. Snart fick dock meningsutbytet en annan karaktär. Alla inlägg har nämligen kommit att handla, inte om innehållet i samhällsjournalistiken, utan om formen, just det som inte sades vara så viktigt från början.

Är det inte formen för programledarskapet som debatteras, så är det formen för hur man debatterar formen. Eller formen för hur man debatterar formen för hur man debatterar formen. Vad var det egentligen Sigröd Combüchen skrev om vad Moa Matthis hade skrivit om vad Nina Björk hade skrivit om vad Jan Guillou hade skrivit om vad Linda Skugge hade skrivit om vad Jan Guillou hade skrivit om Kattis Ahlström?

DETTA INTRESSANTA FENOMEN förefaller, i sin drömlighet, onekligen besläktat med hur man på Sveriges Television (enligt uttalanden i Dagens Nyheter senast förra veckan) resonerar kring avvägningen mellan "breda" och "små" program: man måste göra breda för att få folk att betala licensen så att man har råd att göra de smala som man skulle kunna göra om man inte var tvungen att göra de breda så att folk skulle betala licensen.

Den statliga televisionen är alltså till för den statliga televisionen. *L'art pour l'art*, liksom, fast nu har journalistiken ersatt skönlitteratur och bildkonst.

När postmodernism var det nyaste nya begreppet för ett par decennier sedan, var många äldre radikala författare djupt bekymrade. Kunde litteraturens ämnen verkligen begränsas till språket, litteraturens själ, citat, abstrusa hänsyftningar, genreöverskridanden, intertextualitet?

Äropropä den nya trenden skrev den redan då lätt gammalmodige Kurt Vonnegut att *Literature should not disappear up its own asshole*. Men nu gjorde många författare precis det: somliga av dem är kvar därinne, men de flesta har kommit ut igen. Frågan är om svenska journalister avser att göra samma upptäcktsfärd.

DET BEHÖVER INTE VARA NÅGOT NEGATIVT med det. Kanske kan man den vägen upptäcka något verkligt nytt. För håller inte mediefolket här på att förverkliga en av vår statsministers mest eggande visioner? Skapar man inte nu det första verkliga kretsloppssamhället?

Alltså ett slutet system, där ingenting nytt kommer in och ingenting kommer ut. Med undantag för en del krönikor, då. Som ovanstående.

KLAS ÖSTMAN

Den skändliga kyrkan

Ett historiskt faktum och en gåta är det, att judarna överlevt kristendomens tvåtusénåriga historia. Den amerikanske författaren och kulturkritikern James Carroll har tagit frågan på största allvar. I mastodontverket *Constantine's Sword*, utforskar han kristendomens judehat.

Carroll var tidigare präst i katolska kyrkan. Han är fortfarande troende, och det märks att det är en djupt kristen människa som skriver. Carroll är kyrkan trogen, men mest är han trogen sanningen. Utan skyggelappar avtärkar han lager efter lager av inpynt judehat i katolska kyrkans historia.

En amerikansk kritiker skrev: "We who had the same Catholic training badly need this book, to cleanse our souls, to make us all ask for forgiveness." Han kunde skrivit: "alla vi, som växt upp i den västerländska kulturkretsen, behöver den här boken för att komma till tals med vårt förlutna och vår skuld". Korsets mystik är också svärdets blod.

Pogromer

På 300-talet utnämns Konstantin till romersk kejsare; nu börjar "the remarkable story of the reign of the man who transformed the Roman Empire, the Church, and the place of Jews". Konstantin var hänsynlös i sin kamp mot kättare och hedningar. Med honom blev kristendomen statsreligion – kyrkans långa samliv med makten tog sin början. Att judarna fick leva var inte Konstantins förtjänst, utan kyrkofadern Augustinus'. När den första dokumenterade pogromen rasade i Alexandria år 425, förmanade Augustinus de kristna att låta judarna leva. De skulle tvingas vittna om

Religion

Constantine's sword: The church and the jews
James Carroll
Houghton Mifflin Company, 2001

GT:s profetior om Jesus. Judarna skulle leva, men inte mer, deras elände var ett straff för vägran att erkänna kyrkans primat.

Judarna blev "de andra"

Konstantin använde kristendomen som ett redskap att ena imperiet och dömd därmed alla icke-troende till offer. För kyrkofäderna, som blivit romare på kuppen, passade det utmärkt att lägga skulden för Jesus korsdöd på judarna snarare än på Rom. Europa blev till under det kristna korset och det huggande svärdet, och judarna, som tack vare Augustinus visserligen överlevde men ghettoiserades, blev evigt "de andra", Europas syndabockar för allt från digerdöden till extrema väderfenomen. Inför korstågen mot muslimerna, var de dessutom bra att öva upp sina mordiska talanger på. Historiker och filosofer har skilt

"Konstantin använde kristendomen som ett redskap att ena imperiet"

den kristna jedefientligheten från 1900-talets rasistiska antisemitism. Carroll menar att en sådan eventuell barriär föll redan under den spanska inkvisitionen, då omvända judar attackerades enbart för sitt "orena"

James Carroll säger i sin bok att judehatet alltid utgjort kärnan i den katolska lärobyggnaden.

Lite manligt slask skadar inte

Eländig, tycker DN:s kvinnliga och mycket kunniga recensent; slaskig, tycker SvD:s lika kvinnliga och kunniga dito.

För FNZDET Det handlar om filmen *En sen kväll på McCools*, där den plutiga och kurviga Liv Tyler lindar tre grabbar kring sitt tvålödridiga lilla finger.

Och då känner man sig ju som en riktig gris om man har avvikande mening, men här kommer det i alla fall.

Grabbiga grabbar

Ja, Tyler ämar sig och kråmar sig i effektiv belysning. Ja, här finns en redan omtalad scen där hon tvättar bil med hela den lättklädda kroppen och använder den våta svampen på sig själv.

Michael Douglas som snuskfarbror dyker upp i filmen *En sen kväll på McCools*.

Och det låter ju onekligen grabbigt. Men det är inte filmen som är grabbig.

big, det är grabbarna. Det är det som är själva grejen, filmen är en slippig fars om hur grabbigt önsketänkande leder till fördärv, medan en kvinnlig blandning av oskuldfullhet och målmedvetenhet leder hur långt som helst.

Kärlekskrank John Goodman

Det här är förvisso inte något mästerverk. Men dock ett smärre fynd. Här finns, förutom Tylers kurvor, en Michael Douglas som snuskfarbror i raggarfrisyr, en John Goodman som kärlekskrank änkling, och framför allt ett skickligt hopknäpat manus fyllt av effektivt perspektivkantringar.

Här finns definitivt spår av intelligenta liv, och den som tror sig kunna hitta det på särskilt många håll på repertoaren kan jag bara önska lyckliga till.

JAN SÖDERQVIST